

Cinema espanyol i alemany

Andreu Loncà

Pot dir-se que cert cinema espanyol es troba en un cul de sac? Penso en directors, presos ells i les seues pel·lícules, de llocs comuns cansats, repetits, que la democràcia va posar en escena i ara han quedat esgotats: com ara, la narració realista dels *bajos fondos*, el retrat dels delinqüents, l'heroïficació dels de davall, el retrat de la perversió sexual, només perquè sí, per programa ideològic, diríem, i, en definitiva, la incapacitat de copsar personatges amb una mica de profunditat o tendresa. M'explicaré: vaig anar a veure *Tuya siempre* de Manuel Lombardero. La pel·lícula pren com a epicentre el club Jamboree, a la plaça Reial de Barcelona. El lloc comú és el jazz. Exactament, els músics de jazz amb l'ètica dels nòmades que no saben literalment en quina ciutat s'aixequen, ni en quin llit dormen, ni en quin club els toca tocar. Fins aquí podria anar bé: podria haver-hi una banda sonora important, podria haver-hi una certa mitificació dels músics en allò que tenen d' excepcional, la seua música, no pas el seu estil de viure, que és un mite

fals, com tantes altres coses. Qualsevol persona amb judici esmolat per l'experiència sap que el viure nòmada sempre és una pura animalada. Però, els músics acaben en segon pla, eclipsats pels de davall i pels de damunt. I, és clar, els personatges que més enaltits en surten són una parella de *quillos* entrampats en una relació de dependència sadomasoquista. Una altra vegada, la narració de la neurosi sense gota de remissió, de salvació, d'esperança. És clar que el guionista pot fer el que li doni la gana i el director també, però com a espectador no m' ofereixen res, sinó un film sense cap treball artístic, sense cap treball intel·lectual en profunditat, sense cap esperança ni gota de brillantor. Ni la música és potent i commovedora! I ho escric perquè vaig tenir la sort d'anar a veure dues pel·lícules alemanyes contemporànies que, cadascuna a la seua manera, em van semblar bones. *Quatro minutos* n'és una i *La suerte de Emma* n'és l'altra. *Quatro minutos* enraona sobre l'educació i, doncs, sobre la possibilitat que les persones, fins i tot les més torturades, poden aprendre i poden expressar el seu

geni més profund. Té els seus tòpics, és clar, però fixin-se que no existeix ni el fatalisme ni el realisme aspre del cine espanyol. Hi ha una voluntat d'expressar simbòlicament veritats profundes. *La suerte de Emma* és, sobretot, un film de personatge. La clau de volta és aquest personatge anomenat Emma, que representa tan bé l'actriu Jördis Triebel, quina diferència amb la lletjor i la primor de l'espanyol Rubén Ochandiano, que fa de *quillo*! Emma és una mena de Pipi Calzaslargas de gran, una dona que viu sola en una granja i sap molt bé què és la mort. És el gran personatge de la història que l'atzar posa en relació amorosa amb un malalt terminal de càncer. A mi em sembla que el seu director, Sven Taddicken, sap molt bé què és fa quan diu "les metàfores em semblen més apropiades que els fets reals" i afegeix: "El cinema alemany s'ha reduït a comèdies o pel·lícules que tracten sobre la història alemanya, això canviarà en el futur." A mi em sembla que el cinema espanyol s'ha reduït a unes *pel·lis* realistes sobre la narració aspra de la vida dels de baix. Això hauria de canviar en el futur.